

Spis treści

WSTĘP (Bronisław Sitek).....	7
Rozdział I. UWAGI O PAŃSTWIE WEDŁUG CYCERONA (Bronisław Sitek).....	9
1. Koncepcja państwa.....	10
2. Ideał polityka według Cycerona.....	12
3. Obowiązki polityków.....	13
4. Przywary polityków.....	14
5. Podział ustroju Rzymu.....	15
Rozdział II. USTRÓJ KRÓLEWSKI (Aldona Jurewicz, Bronisław Sitek).....	16
1. Początki Rzymu.....	16
2. Król.....	18
3. Senat.....	19
4. Zgromadzenia kurialne.....	19
5. Klasy społeczne.....	20
Rozdział III. USTRÓJ REPUBLIKAŃSKI (Aldona Jurewicz, Bronisław Sitek).....	23
1. Rys historyczny.....	23
1.1. Od wypędzenia królów do wojen punickich.....	24
1.2. Walka plebejuszy o równe prawa z patrycjuszami.....	24
1.3. Od wojen punickich do Grakchów.....	25
1.4. Od Grakchów do upadku republiki.....	27
2. Organy władzy w republice.....	30
3. <i>Magistratus maiores</i>	32
3.1. <i>Dictator</i>	32
3.2. <i>Consul</i>	33
3.3. <i>Praetor</i>	34
4. <i>Magistratus minores</i>	36
4.1. <i>Quaestores</i>	36
4.2. <i>Censores</i>	37
4.3. <i>Aediles</i>	38
5. Trybuni ludowi.....	39
6. Senat.....	40
7. Zgromadzenia ludowe - <i>comitia</i>	42
7.1. <i>Comitia curiata</i>	42
7.2. <i>Comitia centuriata</i>	42
7.3. <i>Comitia tributa</i>	43
8. Zgromadzenia plebejskie - <i>concilia plebis</i>	43
9. Podział terytorialny.....	44
9.1. Administrowanie Italią.....	44
9.2. Administrowanie prowincjami.....	46

Rozdział IV. PRYNCYPAT (Aldona Jurewicz, Bronisław Sitek).....	48
1. Charakterystyka władzy princepsa.....	49
2. Urzędnicy republikańscy.....	50
3. Administracja cesarska.....	52
3.1. <i>Curatores</i>	52
3.2. <i>Praefecti</i>	53
3.3. <i>Legali Augusti pro praetore</i>	54
3.4. <i>Kancelaria cesarska</i>	54
3.5. <i>Consilia principum</i>	55
4. Podział terytorialny i zarząd prowincjami.....	56
4.1. Italia.....	56
4.2. Prowincje.....	57
 Rozdział V. WŁADZA ABSOLUTNA - DOMINAT (Aldona Jurewicz, Bronisław Sitek).....	58
1. Cesarz.....	58
2. Urzędnicy.....	59
3. Urzędy centralne.....	60
4. Urzędy władzy terytorialnej.....	62
5. Urzędy w Rzymie i Konstantynopolu.....	62
6. Ochrona przed nadużyciami urzędników.....	63
6.1. <i>Defensor ciuitatis</i>	63
6.2. Odpowiedzialność urzędników.....	64
7. Senat i dawni urzędnicy.....	64
8. Podział terytorialny i zarząd prowincjami.....	65
 Rozdział VI. PRAWO MUNICYPALNE (Bronisław Sitek).....	67
1. <i>Ordo decurionum</i>	68
1.1. Ogólna charakterystyka dekurionów.....	68
1.2. Stanowienie prawa.....	69
1.3. Powołanie i odwołanie dekurionów.....	70
2. <i>Magistratus</i>	71
2.1. <i>Duouiri (quattuorviri) iure dicundo</i>	71
2.2. <i>Aediles</i>	72
2.3. <i>Questores</i>	72
2.4. <i>Praefectus</i>	73
2.5. Przysięga składana przez duowirów, edylów i kwestorów.....	73
2.6. Konieczność złożenia zabezpieczenia przez ubiegających się o urzędy publiczne ...	74
2.7. Pełnomocnicy <i>municipium</i>	74
2.8. Urzędnicy pomocniczy.....	75
3. Zadania publiczne.....	75
4. Zgromadzenia ludowe — <i>comitia</i>	76
4.1. O prowadzących zgromadzenia ludowe.....	76
4.2. O przebiegu głosowania.....	77
5. Finanse publiczne <i>municipium</i>	77
5.1. Obowiązek rozliczenia się ze środków publicznych.....	78
5.2. Wydatki publiczne.....	78

5.3. Zaciągnięcie długu publicznego.....	79
5.4. Kontrola nad finansami publicznymi.....	79
6. Organizacja wymiaru sprawiedliwości.....	80
6.1. Zakres właściwości sądów municypalnych.....	80
6.2. Kwalifikacje sędziów.....	81
6.3. Zasady wyboru sędziego.....	82
6.4. Zawieszenie procesów.....	82
Rozdział VII. O PRAWIE (Bronisław Sitek).....	83
1. Definicja prawa.....	83
2. Prawo naturalne a prawo pozytywne.....	84
3. Prawo pozytywne.....	87
4. Sprawiedliwość.....	87
5. Pojęcie prawa rzymskiego.....	88
6. Charakterystyka prawa.....	90
7. Podział prawa rzymskiego.....	91
8. Systematyzacja prawa rzymskiego.....	93
9. Periodyzacja historii prawa rzymskiego.....	94
9.1. Rzymskie prawo przedklasyczne.....	94
9.2. Rzymskie prawo klasyczne.....	95
9.3. Rzymskie prawo poklasyczne.....	95
9.4. Prawo justyniańskie.....	96
Rozdział VIII. ŹRÓDŁA PRAWA RZYMSKIEGO (Bronisław Sitek).....	97
1. Źródła poznania.....	97
2. Źródła stanowiące prawo.....	98
3. Ustawy - <i>leges</i>	99
4. Prawo pretorskie.....	100
5. Uchwały senatu.....	102
6. Jurysprudencja.....	103
7. Konstytucje.....	106
7.1. Reskrypty.....	107
7.2. Edykty.....	108
7.3. Mandaty.....	108
7.4. Dekrety.....	108
Rozdział IX. FINANSE PUBLICZNE (Piotr Krajewski).....	109
1. System finansowy Rzymu jako państwa-miasta.....	109
2. Obowiązek płacenia podatków na terytoriach poza Italią.....	112
3. System administracji finansowej w okresie pryncypatu.....	113
4. System administracji finansowej w okresie dominatu.....	114
5. Finanse związane z kultem religijnym.....	114
6. Zarządzanie finansami publicznymi.....	115
7. Zakres administracji finansowej cenzorów.....	115
8. <i>Ager publicus</i>	117

9. <i>Aerarium populi romani</i>	118
10. Polityka podatkowa w okresie republiki.....	121
11. Polityka finansowa w okresie pryncypatu i dominatu.....	121
12. Kompetencje senatu w sprawach majątku publicznego.....	123
 Rozdział X. ORGANIZACJA WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI (Piotr Krajewski).....	124
1. Jurysdykcja świecka.....	124
2. Zakres jurysdykcji kapłanów.....	125
3. Pretura.....	126
4. Rozwój systemu wymiaru sprawiedliwości.....	127
5. Wymiar sprawiedliwości w okresie państwowym.....	127
6. <i>Legis actiones</i>	129
7. Proces <i>per formulas</i>	130
8. Proces <i>extra ordinem</i>	131
9. Inne formy procesowe.....	133
10. Początki prawa karnego i proces karny.....	134
10.1. <i>Provocatio ad populum</i>	135
10.2. Ewolucja prawa karnego w okresie republikańskim.....	135
10.3. Proces przed <i>quaestiones perpetuae</i>	136
10.4. <i>Cognitio extra ordinem</i>	137
10.5. Ewolucja prawa karnego w okresie pryncypatu i dominatu.....	138
 Rozdział XI. ORGANIZACJA ARMII RZYMSKIEJ (Adam Świętoń).....	139
1. Armia okresu królestwa.....	139
2. Reforma Serwiusza Tulliusza.....	140
3. Armia Rzymu republikańskiego.....	142
3.1. Legion wczesnej republiki.....	143
3.2. Reforma Gajusza Mariusza.....	144
3.3. Legion Mariusza.....	146
4. Reorganizacja armii za rządów Oktawiana Augusta (30 r. przed Chrystusem - 14 r.).....	147
5. Legion doby pryncypatu.....	149
6. Od pryncypatu do dominatu (wieki I—III).....	151
7. Późne cesarstwo rzymskie (284—476).....	154
8. <i>Auxilia</i>	155
9. Inne jednostki wojskowe.....	157
9.1. Gwardia pretoriańska (<i>cohortes praetoriae</i>).....	157
9.2. Kohorty miejskie (<i>cohortes urbanae</i>).....	158
9.3. Stołeczna straż pożarna (<i>cohortes uigilium</i>).....	158
10. System kar i nagród wojskowych.....	158
 MAPY.....	163
 WYKAZ LITERATURY.....	166
 INDEKS RZECZOWY.....	171